

T-tröjans livscykel

En beskrivning av t-tröjans typiska livscykel:

1. Produktion av råvaran

En bomullsodling i USA, Kina, Indien, Pakistan, Uzbekistan eller Brasilien (de största producenterna av bomull).

Först odlas bomull för att användas som råvara. På bomullsfälten och under förädlingsprocessen används mer vatten och bekämpningsmedel än vid odling av någon annan växt. Bomullen skördas maskinellt eller för hand. Att skörda maskinellt kräver en hel del energi, medan sådana som plockar bomullen för hand utsätts för skadliga bekämpningsmedel. I vissa länder används också barnarbetskraft.

2. Tygtillverkning och syende

En textilfabrik i Kina, Bangladesh, Indien eller Turkiet (de största producenterna av klädesplagg).

Bomullen fraktas till en textilfabrik där den spinns till tråd. Tråden färgas och vävs till tyg. Textilfabrikens processer kräver mycket energi och vatten, samt kemikalier för färgning och bearbetning av textilierna. På grund av exponeringen för kemikalier är det ofta hälsovådligt att jobba i en tygfabrik. Det färdiga tyget transporterats från textilfabriken till klädfabriken, där tyget sys till olika plagg. I fabriksalarnas luft finns små fibrer som lossnar från bomullen, vilket inte är bra för sömmarnas lungor.

Arbetstakten och temperaturen i fabriken är hög: i fabriksalarna finns sällan luftkonditionering eller fläktar. Pauser får man sällan hålla och t.o.m. toalettbesök kan man måsta vänta med. Lönerna är oftast inte tillräckliga för ett skäligt liv, och 12-timmars arbetsdagar sex eller sju dagar i veckan är inte ovanliga.

3. Distribution och försäljning

Den färdiga t-tröjan packas och transporterats från fabriken till en lokal grossist. Därifrån skickas den med flygplan eller båt till Europa, där den slutligen transporterats med långtradare till den lokala klädaffären. Klädtransporten orsakar koldioxidutsläpp, som i sin tur värmer atmosfären.

Vi kliver in i affären och köper tröjan för 15 euro. Affären och varumärket får i genomsnitt ungefär 80 % av t-tröjans försäljningspris. Sömmarens lön utgör bara ca 0,4 % av tröjans pris.

4. Användning och återvinning

Vi använder tröjan och tvättar den i tvättmaskin med jämna mellanrum, vilket förbrukar vatten och energi. Fundera tillsammans:

- Hur länge använder klassens elever i genomsnitt en t-tröja? Går den sönder, och i så fall efter hur lång användning? Eller slutar man använda den innan den går sönder – varför i så fall?
- Vad kan man göra med tröjan om den blir för liten eller om man tröttnar på den?
- Vad kan man göra med en söndrig tröja om man inte vill slänga den i soporna? (t.ex. föra den till butikens textilinsamling, använda tyget som material till någonting annat)
- Vad händer med tröjan om man kastar den i soporna med övrigt avfall?

Källor:

Pauliina Hänninen: *T-paidan elinkaari* <https://prezi.com/yndemg8dtysr/t-paidan-elinkaari/>

Kampanjen *Puhtaat vaatteet*: <http://www.puhtaatvaatteet.fi/vaatetusteollisuudesta/>

Föreningen för etisk handel: <http://eetti.fi/vastuullisia-vaatteita/vaatealan-eettiset-ongelmat>